

Streszczenie rozprawy doktorskiej ks. mgr. lic. Łukasza Radeckiego

Tytuł rozprawy doktorskiej brzmi: *Ewolucja norm dotyczących posługi uświęcania w uchwałach Synodów (Archi)diecezji Katowickiej*. Zagadnienie, w którym zostały przeanalizowane *Uchwały I Synodu Diecezji Katowickiej (1972 – 1975)* oraz *Uchwały II Synodu Archidiecezji Katowickiej (2012 – 2016)*, pod kątem prawa o posłudze uświęcania, nie zostało dotąd opracowane. Oryginalność oraz innowacyjność zagadnienia związana jest z niedawnym zakończeniem prac II Synodu Archidiecezji Katowickiej i wejściem w życie nowych uchwał. Temat rozprawy obejmuje gałąź prawa kanonicznego, którą stanowi posługa uświęcania.

Celem pracy jest ukazanie ewolucji regulacji prawnych, zamieszczonych w uchwałach synodów katowickich, dotyczących posługi uświęcania. Na wstępie należy postawić pytanie czy nastąpiła ewolucja norm dotyczących posługi uświęcania w uchwałach synodów? Jeżeli tak, to w jakim zakresie? Ponadto trzeba zapytać również o to, na ile są dzisiaj aktualne problemy poruszone przez I Synod Diecezji Katowickiej? Ważne jest również podjęcie dotąd nie poruszonej problematyki, dotyczącej tych kwestii, które zostały unormowane w uchwałach z 2016 roku oraz w dołączonych do nich *Aktach wykonawczych*.

Dysertacja opiera się na źródłach prawa powszechnego oraz prawa partykularnego. Podstawą rozważań są: *Kodeks prawa kanonicznego z 1917 roku*, *Kodeks prawa kanonicznego z 1983 roku*. Istotne są również uchwały II Polskiego Synodu Plenarnego. Ponadto autor skorzystał z aktów prawnych wydanych przez papieży oraz dokumentów Soboru Watykańskiego II. Fundamentem zaś analiz są *Uchwały I Synodu Diecezji Katowickiej* oraz *Uchwały II Synodu Archidiecezji Katowickiej*. W rozprawie wykorzystano ponadto literaturę autorstwa polskich kanonistów wprost i pośrednio dotyczącą omawianych kwestii, a także publikacje obcojęzyczne.

Niniejsza rozprawa doktorska składa się zasadniczo z siedmiu rozdziałów. W rozdziale pierwszym, zatytułowanym: *Synod diecezjalny w prawie powszechnym*, autor ukazuje najpierw rys historyczny, a następnie kształtowanie się norm dotyczących

synodu diecezjalnego od *Kodeksu prawa kanonicznego* z 1917 roku do obecnie obowiązującego zbioru prawa powszechnego oraz dokumentów pokodeksowych.

Kolejny z rozdziałów poświęcony został historii i charakterystyce synodów katowickich. W historii Kościoła katowickiego miały miejsce dotychczas dwa synody diecezjalne. Pierwszy odbył w latach 1972 – 1975. Synod zwołany został przez biskupa Herberta Bednorza. I Synod Diecezji Katowickiej odbył się pod rządami pierwszego *Kodeksu prawa kanonicznego* z 1917 roku. W tamtym okresie wprowadzano w życie Kościoła nauczanie Soboru Watykańskiego II oraz prawodawstwo posoborowe. Owocem obrad synodu stały się dekrety i deklaracje, zatytułowane: *Wiara, modlitwa i życie w Kościele katowickim. Uchwały I Synodu Diecezji Katowickiej*, w których zamieszczono m.in. normy prawne związane z posługą uświęcania. Kolejny, II Synod Archidiecezji Katowickiej zwołany został przez arcybiskupa Wiktora Skworca i trwał w latach 2012 – 2016. Odbył się pod rządami *Kodeksu prawa kanonicznego* z 1983 roku. Wynikiem refleksji nad obecną kondycją Kościoła katowickiego są obowiązujące dekrety i deklaracje, zatytułowane: *Wysłuchani w Ducha. Uchwały II Synodu Archidiecezji Katowickiej*. To zbiór obowiązującego prawa partykularnego, badany w tej pracy pod kątem norm związanych z posługą uświęcania. Jedną całość z wydanymi uchwałami synodalnymi stanowią *Akty wykonawcze*, które zostały opublikowane w *Wiadomościach Archidiecezjalnych* jako suplement zawierający szczegółowe przepisy.

Rozdział trzeci nosi tytuł: *Chrzest i bierzmowanie*. Autor ukazuje w nim normy dotyczące dwóch sakramentów wtajemniczenia chrześcijańskiego. Spośród ustaw prawa partykularnego w tym obszarze, analizie poddane zostały kwestie poruszone przez oba synody, przepisy zamieszczone jedynie w uchwałach synodalnych z 1975 roku, a także nowe regulacje z 2016 roku.

Czwarty rozdział dotyczy Eucharystii – którą wyodrębniono z grupy sakramentów wtajemniczenia chrześcijańskiego ze względu na obfity materiał badawczy. W uchwałach obu synodów katowickich podjęte zostały wspólne kwestie w analizowanym obszarze, takie jak: przygotowanie do Eucharystii oraz do wczesnej Komunii św., uczestnictwo we Mszy św., normy związane z głoszeniem homilii, Komunia św. udzielana pod dwiema postaciami, nadzwyczajni szafarze Eucharystii.

Ponadto autor analizuje normy prawa partykularnego promulgowane jedynie w uchwałach z 1975 roku, które dotyczą ostatniego z sakramentów wtajemniczenia chrześcijańskiego. Należą do nich takie kwestie, jak: binacje i trynacje, stypendia mszalne, koncelebracja Mszy św.

Kolejny z rozdziałów nosi tytuł: *Sakramenty uzdrowienia*. Jest on odpowiedzią na pytanie czy nastąpiła zmiana norm prawa partykularnego w zakresie sakramentu pokuty i pojednania oraz namaszczenia chorych, na które Sobór Watykański II oraz *Kodeks prawa kanonicznego* z 1983 roku rzuciły nowe światło.

Szósty rozdział dysertacji dotyczy ostatniej grupy sakramentów, a mianowicie tych, które są w służbie Komunii. Autor analizując prawo partykularne odpowiada na pytanie czy nastąpiła ewolucja przepisów, związanych ze święczeniami oraz sakramentem małżeństwa. Badania dotyczą kwestii podjętych w uchwałach obu synodów katowickich, takich jak: troska o nowe powołania, formacja seminaryjna alumnów do prezbiteratu, staż duszpasterski diakonów, stała formacja duchowieństwa, a także przygotowanie do małżeństwa, duszpasterstwo rodzin. Autor analizuje również normy prawa partykularnego wydane jedynie w uchwałach z 2016 roku, dotyczące okresu propedeutycznego przed podjęciem formacji seminaryjnej alumnów, a także diakonatu stałego.

Obok sakramentów w posługę uświęcania wpisują się również sakramentalia. Dlatego w ostatnim – siódmym rozdziale pracy, autor poddaje analizie normy prawa synodalnego i udziela odpowiedzi na pytanie czy w tym obszarze również nastąpiła ewolucja przepisów.

Słowa klucze: ewolucja, norma, posługa uświęcania, prawo partykularne (lokalne), synod diecezjalny, uchwała, Uchwały I Synodu Diecezji Katowickiej, Uchwały II Synodu Archidiecezji Katowickiej, ustawodawca (prawodawca).